

Täysistunto

Perjantai 2.12.2016 klo 12.59—13.29

4. Hallituksen esitys eduskunnalle tehostetusta kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Kazakstanin tasavallan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 118/2016 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 10/2016 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Ensin päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 10/2016 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelu

13.02 **Simon Elo ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kazakstanin parlamentin alahuoneen puhemies Nurlan Nigmatulin vieraili joitakin kuukausia sitten täällä Suomessa, ja itselläni-kin oli kunnia kuulla hänen ajatuksiaan Suomen ja Kazakstanin ja myös EU:n välisistä suhteista. Tämä on siinä mielessä merkittävää, että Suomelle Kazakstan on suurimpia kauppakumppaneita Keski-Aasian maiden joukossa ja Kazakstanille EU on suurin kauppakumppani, kolmasosa Kazakstanin viennistä menee EU:hun.

Suomihan viettää ensi vuonna 100-vuotisitsenäisyysjuhlallisuuksiaan, ja Kazakstan viettää tänä vuonna 25-vuotisitsenäisyysjuhlallisuuksiaan. Suomi myös osallistuu ensi kesänä Expo 2017 -tilaisuuteen Astanassa Kazakstanissa ja on sillä tavalla vahvasti mukana kaupankäynnissä tällä merkittävällä alueella.

Lisäksi, arvoisa puhemies, Kazakstaniin liittyy hyvin vahvasti maan naapuruus Kiinan kanssa. Kazakstan on merkittävä valtio sillä reitillä, mille tulee niin sanottu uusi silkkitie eli reitti Kiinasta tuotteiden kuljettamiseksi maateitse Keski-Eurooppaan ja aina myös tänne Pohjois-Eurooppaan asti. Kun tähän yhdistetään meidän EU-jäsenyytemme ja Baltian linkki Suomeen sekä meriteitse että maateitse Via Baltican kautta, niin tämä yhteys Kazakstanin kanssa ja kaikkien näiden, jotka ovat tämän silkkitien varrella, on myös meille hyvin merkittävä.

Pidän hyvin tärkeänä, että tämä asia etenee suunnitellusti ja nopealla aikataululla. (Hälinää)

Puhemies Maria Lohela: Arvoisat edustajat, pyydän siirtämään muut keskustelut tuonne salin ulkopuolelle. Täällä on nyt seuraavana puhujavuorossa edustaja Skinnari.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2016 vp

13.04 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Keski-Aasia ja Kazakstan on niin Suomelle kuin koko Euroopallekin tärkeä kumppani. Käynnistimme eduskunnassa uuden ystävyysryhmän, Keski-Aasian ystävyysryhmän, juuri näistä syistä nykyisen ministeri Mykkäsen aloitteesta.

Edustaja Elo nosti jo monta olennaista asiaa esille, mutta haluan vielä nostaa esille sen, että pitkäaikainen tavoitteemme lentoyhteydestä Helsingistä Astanaan, Kazakstanin pääkaupunkiin, on toteutumassa ja se samalla täydentää sitä laajaa lentoverkostoa, jota Finnair nytkin jo ylläpitää. Samalla haluan sanoa, että kesäkuussa tuleva Astanan maailmannäyttely on iso haaste meille Suomelle mutta samalla mahdollisuus näyttää osaamistamme niin Kazakstanissa, Keski-Aasiassa kuin laajemminkin, ihan maailmanlaajuisesti.

13.06 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Suomen ulkopolitiikan johto on jo pitkään satsannut aika paljon tähän Kazakstan-yhteyteen, ja on luotu säännöllinen poliittinen kanssakäyminen. Presidentti Niinistö teki tärkeän valtiovierailun muutama vuosi sitten, ja sitä on seurannut sekä ministereiden vierailuja että myös eduskunnasta aktiivinen kanssakäyminen.

On selvää, että taloudellisessa mielessä Kazakstan tarjoaa meille paljon mahdollisuuksia — on kysymys korkeasta teknologiasta, erityisesti ympäristöteknologiasta, myös kaivosteollisuudesta — ja toisinpäin sitten Kazakstan on myös kiinnostunut paitsi meidän tärkeistä vientituotteista myös meidän yhteiskuntamme keskeisistä rakennuspuista.

Kun sanotaan, että talous on tärkeätä ja siinä on paljon käyttämättömiä mahdollisuuksia, me voimme olla tyytyväisiä, että ensi kesäkuussa avattava Finnairin uusi lentoyhteys tulee ilman muuta tiivistämään kanssakäymistä, ja Kazakstan muodostaa meille Keski-Aasiaan selvän sillanpääaseman.

Tämä maailmannäyttely on sekin tärkeä asia. Olen iloinen siitä, että nykyinen hallitus on tehnyt päätöksen koota myös Suomen osasto tähän Astanan maailmannäyttelyyn. Varsinkin taloudellisesti vaikeina aikoina on merkitystä sillä, että olemme maailmalla läsnä.

Kun talouspuolella asioissa on paljon mahdollisuuksia, yhtä tärkeätä on sanoa, että kanssakäymisessä meidän on tuotava esille myös kansalaisoikeuksiin ja kansalaisyhteiskunnan rakentamiseen liittyvät näkökohdat ja ihmisoikeusnäkökohdat. Vuoropuhelun täytyy olla laaja-alaista, ja myös eduskunnan on syytä tässä tuntea oma vastuunsa koko tämän kanssakäymisen ketjun edistämisessä.

13.08 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pidän tärkeänä sitä, että tätä Kazakstanin yhteistyötä kehitetään ja kumppanuutta tehostetaan. Vuonna 2012 minulla oli mahdollisuus osallistua puolustusvaliokunnan delegaatioon, kun teimme valiokuntavierailun juurikin Kazakstaniin ja sen naapurimaahan Kirgisiaan. Tästä Kazakstanista jäi kyllä hyvä ja kehittyvä kuva siellä Keski-Aasiassa. Tuolloin käynnisteltiin näitä yhteistyön tiivistämisen suhteita. Silloin oli puhemiesvierailua samoihin aikoihin, tämän jälkeen myös presidentti vieraili maassa ja niin edelleen.

Kun me haluamme tehostaa meidän vientiämme, haluamme saada omaa talouttamme kasvuun, me tarvitsemme näitä kumppanuuksia eri puolille maailmaa, ja nämä Keski-Aasian kehittyvät maat ovat yksi keskeinen osa siinä. Terveysalan osaaminen on yksi semmoinen, mitä me voisimme tuonne viedä enemmänkin, kuten myös rakennusosaaminen. Kun maa investoi paljon ja maa rakentaa sisäisesti, suomalaista osaamista ja insinööritaitoa siellä tarvitaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2016 vp

Tämä maailmannäyttely, joka maahan tulee ja johonka Suomi myös osallistuu, on yksi hyvä esimerkki tuoda meidän yrityksiämme vahvalla tavalla esiin. Toivon, että moni liikesvaltuuskunta löytää reittinsä Kazakstaniin ja pääsee näin ollen omaa yritystoimintaansa esittelemään, parantamaan omaa vientiään ja sitä kautta Suomen kansantaloutta niin ikään.

13.09 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomessa tunnetaan Kazakstan yllättävän huonosti. Se on maantieteellisesti isompi alue kuin Eurooppa kokonaisuudessaan. Se on jäänyt paitsioon, mutta suomalaisittain siellä olisi erittäin paljon mahdollisuuksia. Tämä yleisen tunnettuuden heikko taso johtaa siihen, että se ei tule harkintajoukkoon riittävän usein, mutta se on suomalaiselle yritystoiminnalle erinomainen mahdollisuus.

13.10 Simon Elo ps: Arvoisa rouva puhemies! Tärkeää Kazakstanin osalta ulkopoliittisesti ja turvallisuuspoliittisesti on huomata myös se, että Kazakstan on tuleva YK:n turvallisuusneuvoston jäsen ja sitä kautta myös totta kai Suomelle ulkopoliittisesti tärkeä kumppani. Tähän sopimukseen liittyen, mikä nyt on käsittelyssä, on tärkeää myös huomata, että nämä kauppa-asiat on neuvoteltu myös sitä silmällä pitäen, että Kazakstan on liittymässä myös WTO:n jäseneksi.

Jos vielä tarkemmin ajattelee tätä taloudellista merkitystä, niin EU:n viennin arvo Kazakstaniin viime vuonna oli noin 6,2 miljardia euroa, ja se koostuu itse asiassa sellaisista asioista, jotka Suomellekin ovat merkityksellisiä: koneista, laitteista, tavaroista. Jos ajatellaan koneita ja laitteita erityisesti, niin Suomi on tietysti tässä hyvin keskeisessä asemassa. Vastaavasti EU:hun Kazakstanista tuli lähinnä öljyä ja kaasua, mutta sitäkin merkittävämpi määrä eli 16,2 miljardin euron arvosta.

Eli kaiken kaikkiaan voi sanoa, niin kuin edustaja Lehti tässä totesi, että tällä maalla, Kazakstanilla, ja tällä sopimuksella on suurempi merkitys kuin mitä välttämättä Suomessa ymmärretään. Ja kun tämä tosiaan liitetään vielä yhteen tämän uusi silkkitie -hankkeen kanssa, joka on taas sitten Kiinan kansantasavallan merkittävimpiä projekteja — projekti, joka logistiikaltaan tulee sellaiselle alueelle, missä asuu 4,4 miljardia maapallon ihmistä — ja kun nämä projektit kauppa-arvoltaan, infraltaan voivat olla jopa biljoonia euroja, niin ymmärtää sen, minkälaiset mahdollisuudet tämä tarjoaa Suomen kaltaiselle pienelle maalle, jolle niistä biljoonista jo pienempikin siivu on hyvin merkittävä kysymys taloudellisesti.

13.12 Pekka Haavisto vihr: Arvoisa puhemies! On hyvin tärkeää, että Suomi löytää uusia kauppakumppaneita ja että myöskin Euroopan unionin ja Kazakstanin suhde on toimiva ja sitä kehitetään.

Olisin kiinnittänyt huomiota asiaan, jonka edustaja Heinäluoma omassa puheenvuorossaan toi esiin, että myöskin ihmisoikeuskysymykset, kansalaisjärjestökysymykset, poliittinen demokratia ovat tärkeitä asioita seurattavaksi. Kazakstan taitaa olla yksi niistä maista, joissa presidentti on saanut vaaleissa 97 prosentin tuen. Sehän on sinänsä mukava, kun presidentillä on laaja kannatus, mutta varmasti tässä demokratiapuolella tällaisen siirtymätalouden maan osalta on vielä kehitettävää. Minusta pitää pitää silmät auki myöskin silloin kun suomalaisina toimitaan maailmalla, että näihin kansalaisjärjestövapauksiin, toimittajien oikeuksiin toimia ja poliittisen demokratian kehitykseen kiinnitetään huomiota. Nämä ovat myöskin niitä haasteita, joita sitten Kazakstanissa kohtaamme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2016 vp

13.13 **Ville Skinnari sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Haavisto puhui aivan asiaa, ja yksi Keski-Aasian ystävyysryhmän tehtävä on käydä tätä keskustelua, sitä dialogia monella tasolla liittyen myös ihmisoikeuksiin, ei pelkästään siis kaupan asioista.

Haluaisin kuitenkin muistuttaa, että kyllähän Kazakstan on tehnyt hyviä, hienojakin linjauksia — onnistunut muun muassa linjaamaan sitä, että se on tällä hetkellä ydinaseeton. Sekin on signaali tässä maailmantilanteessa. Pitää muistaa se, että Kazakstan on jo nyt osa Euraasian unionia, johon kuuluu siis Kazakstanin lisäksi Venäjä ja Valko-Venäjä. Miksi tämä on iso asia? Siksi, että tässä maailmantilanteessa, tässä maailmassa, jossa elämme esimerkiksi Venäjä-pakotteiden osalta — EU-pakotteiden ja Venäjän vastapakotteiden osalta — Kazakstan toimii Valko-Venäjän ohella isona mahdollisuutena yhteistyölle vaikeassakin tilanteessa esimerkiksi Venäjän kanssa, kun puhutaan kaupasta.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 118/2016 vp tarkoitetun sopimuksen siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 118/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Sopimuksen ainoa ja lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.